

УДК 37.015.3:005.322-053.6(477)"2023/..."

Кирилко Н.М., к.е.н., старший викладач

Київський національний університет технологій та дизайну

ОСВІТА ЯК КЛЮЧОВИЙ ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ МОЛОДІ У ПОВОЄННІЙ УКРАЇНІ

У контексті післявоєнного відновлення Україна зіштовхується з необхідністю масштабної модернізації економіки, соціальної інфраструктури та інституційної системи. Центральним ресурсом цього процесу виступає молодь, від рівня її компетентностей, громадянської свідомості та лідерських якостей залежить динаміка трансформацій у найближчі десятиліття. Водночас, для реалізації цього потенціалу критично важливою є цілеспрямована освітня політика, що формує у молодого покоління не лише знання, а й комплекс управлінських, соціальних та ціннісних компетентностей. Саме освіта стає ключовим механізмом формування лідерського капіталу, необхідного для переходу до інноваційно орієнтованої та стійкої моделі розвитку держави.

Сучасна система освіти повинна виходити за межі традиційної функції передачі знань та орієнтуватися на підготовку громадян, здатних до стратегічного мислення, прийняття рішень в умовах невизначеності, міжкультурної комунікації та ефективної командної взаємодії. У цьому контексті ключовими завданнями стають:

- розвиток критичного мислення та креативності як інструментів вирішення комплексних проблем;
- формування комунікативної й міжкультурної компетентності, готовності до кооперації та діалогу;
- виховання громадянської відповідальності та готовності до суспільного служіння, у тому числі через волонтерську діяльність;
- впровадження сучасних методів навчання, заснованих на проєктних підходах, дуальній освіті та цифрових освітніх технологіях.

Важливим інструментом розвитку молодіжного лідерства виступає участь України у міжнародних освітніх і дослідницьких програмах. Зокрема, проєкт ERASMUS+ SEAL-NR сприяє розширенню студентських ініціатив, підсилює роль університетів у формуванні громадянських і лідерських компетентностей, а також відкриває можливості для інтеграції європейських практик у національний освітній простір. Такі програми забезпечують молоді доступ до глобальних знань і досвіду, формують здатність до мережевої взаємодії та міжкультурного діалогу, що є особливо значущим у процесі відбудови держави.

Стратегічні напрями розвитку лідерського потенціалу молоді у післявоєнний період можна визначити наступним чином:

- модернізація університетських програм із фокусом на формування лідерських компетентностей;
- розвиток дуальної освіти, що поєднує академічні знання та практичний досвід у бізнесі та державному секторі;
- підтримка студентського самоврядування та волонтерських ініціатив як простору для формування соціальної відповідальності;

- розширення міжнародної співпраці через Erasmus+, Youth Exchange та інші програми ЄС і глобальні молодіжні ініціативи;

- цифровізація освітнього середовища, що створює нові формати лідерських платформ, здатних інтегрувати молодь незалежно від географічних чи соціальних бар'єрів.

У сучасних умовах особливого значення набуває розвиток партнерської взаємодії між університетами, бізнесом та державними інституціями. Такий трикутник співпраці дозволяє не лише забезпечити якісну підготовку майбутніх фахівців, а й створює умови для практичного застосування знань у реальних соціально-економічних проєктах. Бізнес-структури, інтегруючись в освітній процес, можуть виступати не лише роботодавцями, а й активними замовниками компетентностей, необхідних для відбудови та модернізації країни. Водночас держава, формуючи освітню політику, здатна забезпечувати стратегічне спрямування розвитку освіти та гарантувати ресурсну підтримку молодіжних ініціатив.

Досвід країн Європейського Союзу свідчить, що саме через освітньо-лідерські програми формується критична маса активних громадян, які в подальшому стають рушіями суспільних перетворень. Для України цей аспект набуває особливої актуальності у післявоєнний час, коли необхідно швидко долати наслідки руйнувань та одночасно закладати основи для сталого й інноваційного розвитку. Участь молоді у міжнародних програмах сприяє формуванню так званих «агентів змін» — покоління, здатного мислити глобально та діяти локально, впроваджуючи кращі практики у громадах, навчальних закладах і на рівні державної політики.

Не менш важливим є формування етичних засад лідерства. У післявоєнному суспільстві, де гостро стоїть питання довіри та солідарності, саме моральні принципи, готовність до служіння суспільству, емпатія й соціальна справедливість стають фундаментом для нової генерації лідерів. Таким чином, освітня система має інтегрувати гуманістичні та ціннісно-орієнтовані підходи, які поєднують розвиток професійних і громадянських якостей.

У перспективі це дозволить сформувати молодіжний лідерський потенціал, орієнтований на відбудову та трансформацію країни, здатний забезпечити сталий розвиток України та її інтеграцію в європейський і світовий простір.

Список використаних джерел:

1. Андрущенко, В. П., & Сидоренко, О. В. (2021). Освіта і формування лідерського потенціалу молоді в умовах суспільних трансформацій. *Вища школа*, 5, 15–27.

2. Драч, І. І., & Савельєв, Д. А. (2022). Лідерство і громадянська активність студентської молоді: виклики воєнного та післявоєнного часу. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*, 3(86), 43–49.

3. Kvit, S. (2023). Higher education reforms in Ukraine: Challenges of war and perspectives for post-war recovery. *Journal of European Education Studies*, 9(2), 101–115.

4. OECD. (2022). *Supporting young people's leadership skills in times of crisis*. Paris: OECD Publishing.

5. UNESCO. (2023). *Education for resilience and leadership in post-conflict societies*. Paris: UNESCO Publishing.